

Nyerges Gábor Ádám

Az őszi vadselejtezés után

„A távozó nemzedékhez tartozom [...] megkóstoltam a bukórepülésben vijjogó modernség zsákszámbra leszórt, robbanó habcsókjait”
 (Orbán Ottó: *Az őszi vadselejtezés előtt*)

A történelem normalitásának állapota cinizmus és távolság mentén mérhető fel. Mert hogy lehet hinni ép ésszel, hogy Athén utcáin vagy Rómában, a fürdőtől az orgiáig átslattyogva nem azt visszhangozná a szél, hogy én mondom, drága Ottaviusom, ez itt, amiben élünk, bizony örület. A normalitás elképzeléséhez elvek éppúgy szükségeltetnek, mint megvadult fantázia – kiváltképp, amikor szembejön az úton, a Nemzeti Kulturális Kolosszeum felől, valamely neoliberális nobilitás. Mosolyogva, nagylelkűen még biccent is talán, hogy vagyunk, hogy vagyunk, tódítja, létezetünk még? Versben azt írni, hogy *oly korban éltem én*, ehhez, a fentiek mellett még pofa is kell – tessék szíves mutatni valakit, aki nem élt valamilyen korban, ami, mit ad isten, cinizmus, távolság, fantázia és pofa fényében, ne lett volna, valamilyen szempontból, *oly*. Nem dicsőség s még állapotnak sem hírértékű. Valamiért viszont mégis erre csábul a megoldódó nyelv, melynek gazdája, lám, *oly* korban élt, mikor a művészet és tudomány afféle piaci létező lett – menedzserek és egyéni vállalkozások, betéti társaságok projektje. A Shakespeare & Tsa Kiskereskedelmi Társaság is megpályázhatná *A Globe Színház egy éves fenntartása és működtetési költségei* című bürokratofantasztikus prózaművével a létezést [még hogy kikopóban az ontológiai gondolkodás!], hogy aztán valamely Kivéreztetési Alap, szintén ontológiai megfontoltsággal, elmerengjen kétszázezer forint és a semmi ágai közé pottyantani célzandó. De hát, kérdezne vissza, ha lenne mire, a szembejövő, nyájas tekintetű nobilitás,

még hogy Shakespeare? Láthatóan tényleg elmerenghetne egy ártatlan percre, vajon a kis pénz vagy a kicsinyke irodalom szülte-e a másikat, közben biccenthetne a hajlott hátú folyamodó, üdvözet a győzőnek, ilyesmin gondolkodni a létezésosztók luxusa. Alakuljon hát át a betéti társaság takarító- vagy futár-szolgálatá, tevékenységi körét e szektor felé bővítve. A művészet és tudomány, de még az ontológia is piaci jelenség, s oly korban élnek [már ahogy és ameddig], melyben a piacot földesurak táncoltatják, homlokára tapasztva, szakadt kalapjába dobva egy-két ezrest, vagy ahogyan fejlődik az iparág: annyit se. A költészet elavult dolog, s a tárgykörébe tartozó költői kérdések még inkább. A történelem normalitásának állapota sosem adekvát kérdései, hanem aktuális válaszai felől keresendő. Lenni és nem lenni egyszerre, művelve teletrágyázott kertjeinket semmiből egészen, míg körénk nem hervad egész ligetünk. Sajnálattal értesítjük, hogy... – Tájékoztatjuk, hogy a döntés ellen kifogás előterjesztésének vagy más jogorvoslat igénybevételének nincs helye. A levő és mégsem létező nemzedékhez tartozom, drága Ottavius Orbanusom, háború tűzözönét, nyavalyatörést hírből sem, szilárd mértéket pedig az előttem távozó nemzedékek hagymázos tündérmeséiből ismerek csak. Szabadon bóklászhatok, komor bikaléptekkel csoszogva szűkülő négyzetmétereimen, hol némi fény, egy kis levegő még itt-ott beszivárog, ereszt még valamennyit a szelep, de évről évre jobban szigetel. Valóban nevetséges elgondolni, mikben hiszünk, a nagy emberiségeszmékben, mint a tizenkilencedik század, s még nevetségesebb, hogy lehet mindez maga a szemenszedett normalitás. A fürdőt és a kolosszeumot, de még az orfeumot és a kolostort is az örök idők szemé elé, ám mégsem a végtelenségnek tervezték. A fenntartás költséges és piacilag nem feltétlenül megtérülő tétel. Az utó- és még utóbb korok majd kezdenek mindezekkel valamit, ha jobb nem jut eszükbe, kiírnak egy-egy pályázatot a bontási és törmelék szállítási munkálatokra, melyek

megkezdése előtt bizonyára akad majd valami
anakronisztikusan konok bikaelme,
melyből kipattan az omladozó falakra
kívánczó verses graffiti: „az utolsó
oltsa le a villanyt!” Még talán pont besüt
elég fény, hogy egy korán odaérő melós,
az első csákányütés előtt, bajsza alatt,
titokban, keserű-felszabadultan
még felröhögessen egyszer.

